به نام خدا

عنوان سند:

Risk Assessment Methodology

روش ارزیابی ریسک

۱- هدف (Purpose)

هدف از این سند، تعریف یک روش ساخت‌یافته، قابل تکرار و مبتنی بر ریسک برای شناسایی، تحلیل و ارزیابی ریسک‌های امنیت اطلاعات در چارچوب سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (ISMS) شرکت «فین‌تک نوآور» می‌باشد. این روش‌شناسی مطابق با الزامات ISO/IEC ۲۷۰۰۱:۲۰۲۲ و همسو با چارچوب‌های NIST CSF و COBIT ۲۰۱۹ تدوین شده است.

۲- دامنه کاربرد(Scope)

این روش‌شناسی برای کلیه دارایی‌های اطلاعاتی، فرآیندها، سیستم‌ها، کارکنان و اشخاص ثالث که در دامنه ISMS تعریف شده‌اند، کاربرد دارد و مبنای تصمیم‌گیری برای انتخاب کنترل‌های امنیتی و تدوین برنامه درمان ریسک خواهد بود.

۳- تعاریف کلیدی(Definitions)

- **ریسک (Risk)** احتمال وقوع یک تهدید که منجر به بهره‌برداری از آسیب‌پذیری و ایجاد تأثیر منفی بر دارایی اطلاعاتی می‌شود.
- **تهدید (Threat)** عامل بالقوه‌ای که می‌تواند موجب بروز حادثه امنیتی شود.
- **آسیب‌پذیری (Vulnerability)** ضعف یا نقصی که می‌تواند توسط تهدید مورد سوءاستفاده قرار گیرد.
- **مالک ریسک (Risk Owner)** شخص یا واحد مسئول تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش یا درمان ریسک.

۴- رویکرد کلی ارزیابی ریسک(Risk Assessment Approach)

سازمان از رویکرد کیفی (Qualitative Risk Assessment) برای ارزیابی ریسک استفاده می‌نماید. سطح ریسک بر اساس ترکیب احتمال وقوع و میزان تأثیر تعیین می‌گردد. فرمول محاسبه ریسک:

Risk Level = Likelihood × Impact

۵- مراحل فرآیند ارزیابی ریسک

۵-۱ شناسایی دارایی‌ها

دارایی‌ها بر اساس Asset Inventory شناسایی شده و مالک هر دارایی مشخص می‌گردد.

۵-۲ شناسایی تهدیدها و آسیب‌پذیری‌ها

برای هر دارایی، تهدیدهای بالقوه (مانند فیشینگ، دسترسی غیرمجاز، خرابی سیستم) و آسیب‌پذیری‌های مرتبط شناسایی می‌شوند.

۵-۳ تحلیل ریسک

برای هر سناریوی ریسک، احتمال وقوع و میزان تأثیر بر اساس معیارهای تعریف‌شده امتیازدهی می‌گردد.

۵-٤ ارزیابی و اولویت‌بندی ریسک

سطح ریسک محاسبه شده و ریسک‌ها بر اساس میزان بحرانی بودن اولویت‌بندی می‌شوند.

۵-۵ تعیین مالک ریسک

برای هر ریسک، یک مالک مشخص می‌شود که مسئول پیگیری اقدامات درمان ریسک خواهد بود.

۶- معیار احتمال وقوع(Likelihood Criteria)

امتیاز	توضیح
1	بسیار کم – وقوع نادر
2	کم – وقوع غیرمحتمل
3	متوسط – وقوع ممکن
4	زیاد – وقوع محتمل
5	بسیار زیاد – وقوع مکرر

۷- معیار تأثیر(Impact Criteria)

امتیاز	توضیح
1	تأثیر ناچیز، بدون اختلال قابل توجه
2	تأثیر کم، اختلال محدود
3	تأثیر متوسط، اختلال قابل توجه در سرویس
4	تأثیر زیاد، توقف سرویس یا جریمه قانونی
5	تأثیر بسیار زیاد، خسارت مالی/اعتباری شدید

۸- ماتریس ارزیابی ریسک(Risk Matrix)

Impact \ Likelihood	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

سطوح ریسک به‌صورت زیر تفسیر می‌شوند:

- **Low (1–5):** قابل پذیرش
- **Medium (6–12):** نیازمند اقدام کنترلی
- **High (15–25):** غیرقابل پذیرش و نیازمند درمان فوری

۹- معیار پذیرش ریسک Risk Acceptance Criteria

ریسک‌های باقی‌مانده (Residual Risks) که در سطح Low یا Medium قرار دارند، با تأیید مدیریت ارشد قابل پذیرش خواهند بود. پذیرش ریسک‌ها مستندسازی می‌گردد.

۱۰- خروجی‌های فرآیند ارزیابی ریسک

- Risk Register
- Risk Treatment Plan
- Statement of Applicability (SoA)

۱۱- پایش و بازبینی

ارزیابی ریسک حداقل سالی یک‌بار و همچنین در صورت تغییرات اساسی در دارایی‌ها، فناوری، تهدیدات یا دامنه ISMS بازبینی می‌گردد.

تصویب‌کننده :مدیریت ارشد شرکت

تاریخ اجرا

نسخه